

секційне засідання:

***Світова економіка***

**Дудченко В. Ю.**

кандидат економічних наук,

доцент кафедри міжнародної економіки,

*Державний вищий навчальний заклад*

*«Українська академія банківської справи Національного банку України»,*

*м. Суми, Україна*

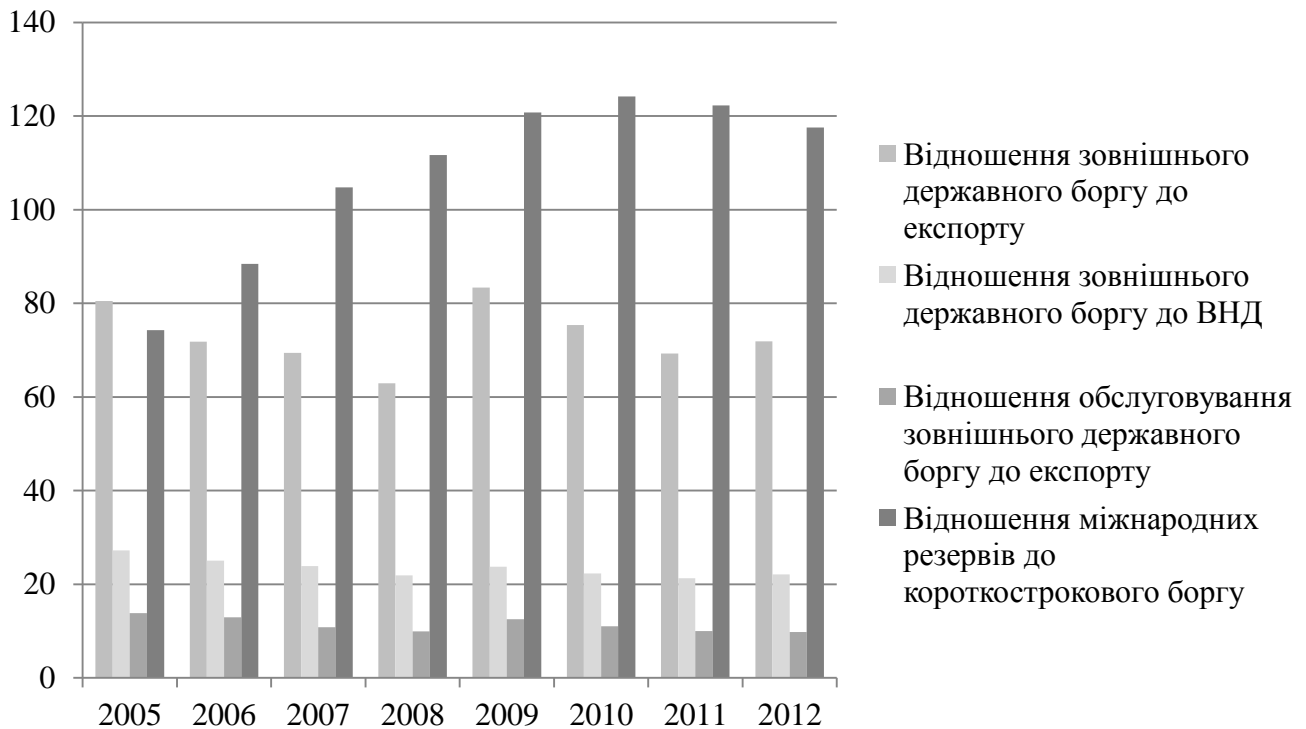
**ПРОБЛЕМИ СТАНУ ЗОВНІШНЬОГО ДЕРЖАВНОГО БОРГУ  
КРАЇН З РОЗВИНЕНОЮ РИНКОВОЮ ЕКОНОМІКОЮ**

На сучасному етапі фінансові системи більшості країн з розвинутою ринковою економікою характеризуються наявністю зовнішнього державного боргу, високий рівень якого, навіть за умови стабільності, уповільнює темпи економічного зростання. Більшості розвинених країн притаманна тенденція до погіршення відносних показників боргового навантаження, що несе ризик неспроможності обслуговування провідними державами своїх валютних боргів за поточними ставками, неможливості проведення реструктуризації боргу та втрати довіри позичальників, інвесторів. Крім того, головною проблемою бюджетних систем країн з розвинутою ринковою економікою залишається потреба забезпечення стійкості державних фінансів, стан яких характеризується наявністю короткострокових бюджетних ризиків та дефіцитів бюджетів всіх рівнів. Актуальність питання необхідності дослідження впливу зовнішнього державного боргу на національну економіку підтверджує наявна динаміка основних показників зовнішньої заборгованості промислово-розвинених країн, що зображена на рисунку 1. Наведені дані підтверджують наявні наступні тенденції:

- необхідність коригування політики зовнішніх запозичень через можливість виникнення непередбачуваних змін на міжнародному ринку

капіталу, спричинених посткризовими тенденціями;

- тенденція до погіршення показника стійкості безпечного рівня боргу, що потребує вжиття заходів упередження виникнення проблеми з виконанням зовнішніх зобов'язань у майбутньому.



**Рисунок 1 – Основні показники зовнішньої заборгованості промислово-розвинених країн, %**

Головна проблема стану зовнішньої державної заборгованості промислово-розвинених країн полягає у настанні строків погашення основних сум довгострокових боргів у найближчі роки, можливість виникнення проблем з пролонгацією заборгованості. Крім того, існують ризики збільшення боргового навантаження для найбільш економічно розвинених країн Європейського Союзу, що може спровокувати тенденція зменшення інфляції нижче прийнятного цільового показника через можливість підвищення реальних процентних ставок, зменшення попиту та обсягів виробництва.

Заходами по зниженню державного боргу є проведення приватизації

державного майна, збільшення податків, девальвація національних валют і скорочення державних витрат. Зазначимо, що враховуючи низький обсяг можливих до реалізації державних активів в більшості країн з розвинутою ринковою економікою, використання приватизації як інструменту коригування поточної боргової ситуації є не доцільним. Саме тому, для досягнення певних результатів щодо зменшення коефіцієнтів боргу, розвинені країни формують довгострокові стратегії підтримки темпів економічного росту (проведення структурних реформ). Зокрема, в країнах з розвинутою ринковою економікою діє система боргового планування, яка органічно поєднана та здійснюється на основі єдиної методології з бюджетним та макроекономічним плануванням, а розробка та прийняття середньострокових програм запозичень (3-5 років) є невід'ємною складовою сфери управління зовнішнім державним боргом. Як позитивний приклад можна розглянути досвід Сполучених Штатів Америки, фінансова політика яких характеризується запровадженням заходів відновлення середньострокової стійкості федерального бюджету за рахунок впровадження реформи соціальних програм, що доповнена програмами скорочення видатків на оборону та збільшенням податкового навантаження на корпорації за рахунок відміни деяких податкових пільг.

Економічні наслідки існування зовнішнього державного боргу в країнах з розвинутою ринковою економікою проявляються у дестабілізації фінансових систем, посиленні податкового навантаження, порушенні макроекономічної стабільності. Загострення проблем обслуговування зовнішнього державного боргу потребує впровадження довгострокової стратегії, що сформована як результат поєднання заходів бюджетної та боргової політики, раціоналізації структури іноземних запозичень.

Дудченко, В.Ю. Проблеми стану зовнішнього державного боргу країн з розвинутою ринковою економікою [Текст] / В.Ю. Дудченко // Концепція сталого розвитку економічної та соціальної політики : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (3-4 жовтня 2014 р.): у 2-х ч. – К.: Київський економічний науковий центр, 2014. – Ч.2. – С. 114-116.